

АЛЕКСАНДЪР И ВИНИЛОВАТА ФАБРИКА

от Георги Тошев

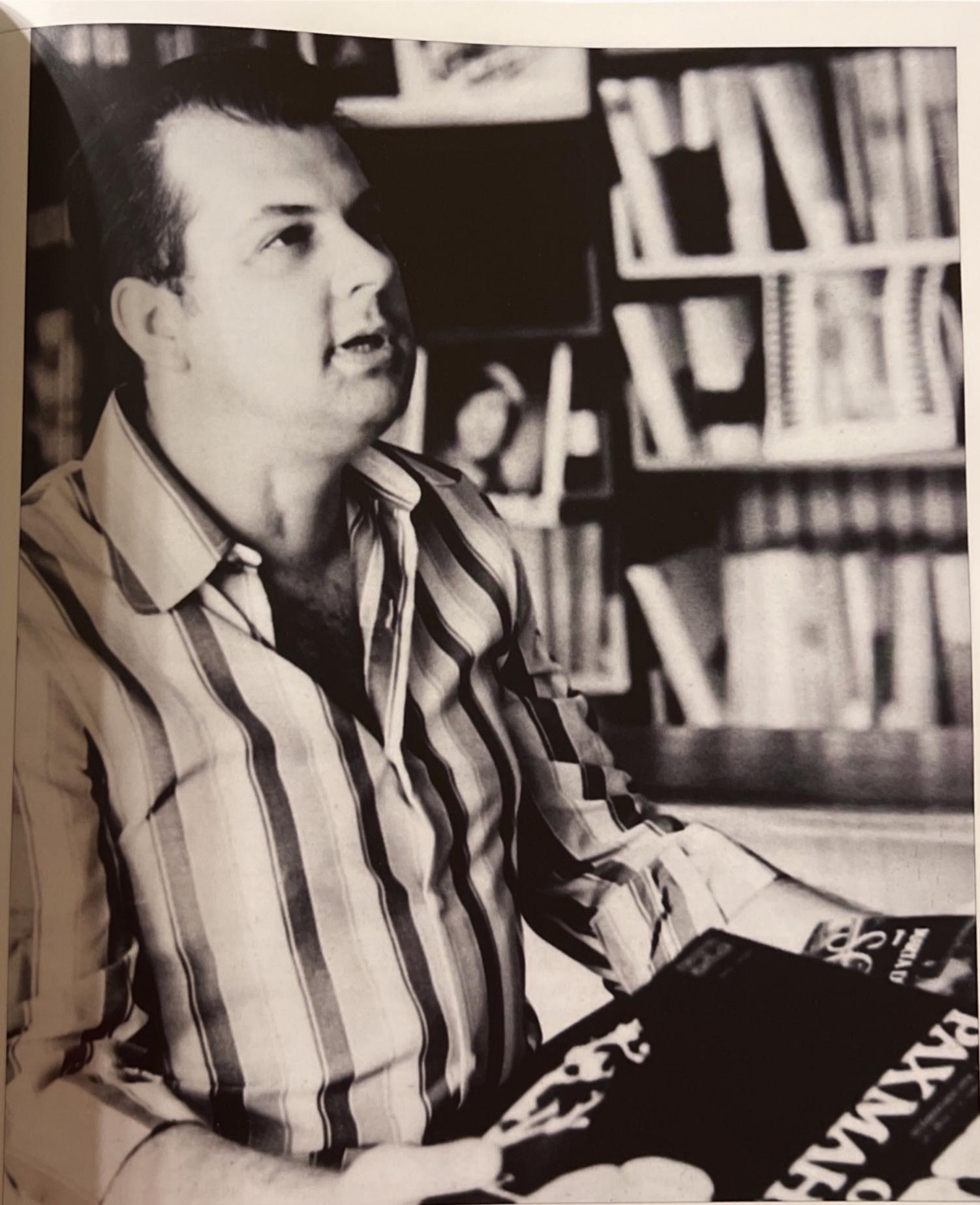
Ako те харесва публиката, издаваш плоча, разказва
дългогодишният директор на „Балкантон“ Александър Йосифов

Kогато през 60-те години светът открива рокенрола и танцува туист, по транзисторите у нас звучат съветски песни и оперетни евъргрийни. Българската естрада обаче си пробива път с песните на Леа Иванова, Георги Кордов, Лиана Антонова, Анджело Симеонов, Ирина Чмихова, Маргрет Николова... Леа Иванова е заклеймена като „западна“ певица, а Маргрет Николова и Георги Кордов се придвижват към съветските стандарти. В началото голямо е влиянието на италианската естрада. Димитър Йосифов носи най-добрите песни от фестивала „Сан Ремо“, превеждат се текстове на български език и излизат малки площи с шлагери като „Чао, чао, бамбина“ и „Воларе“. През 70-те музикалната сцена преживява истински подем с певци като Лили Иванова, Паша Христова, Богдана Карадочева, Емил Димитров, Борис Гуджунов, Бисер Киров, Йорданка Христова. Радиоконкурсът „Тромбата на Вили“ и особено фестивалът

„Златният Орфей“ в Сълнчев бряг променят интонационната среда на българина. Заслуга за случващото се на българската естрада има един композитор, който през годините ще бъде запомнен повече с класическите си произведения и опери, отколкото с шлагери. Александър Йосифов осемнайсет години управлява гиганта „Балкантон“ - най-големия продуцент на музика у нас в годините на зрелия социализъм. Да си припомним, че естрадата тогава се прави само от „Балкантон“ и Българско радио, а след това телевизията я популяризира. Тогавашната задача на комисията за текстове е да намери думи „срещу властта“ в римите. „Но кой ще пише срещу Тодор Живков?“, чуши се Александър Йосифов. В тези времена комисията по музика се интересува само от мелодията. „Този, който имаше талант, записваше. Критериет беше един - търсене“, споделя маestro Йосифов. Ето неговата история.

Искаш ли истината?

„През 1966 г. завърши консерваторията. Нямах постоянна работа. Дирижирах фолклорния състав на радиото, а през останалото време работех с Милчо Левиев, Йорданка Христова и втория ми братовчед Християн Платов. По това време тръгна вълната „българско в естрадата“. Една вечер, пиецки с Димитър Точев в Клуба на журналистите, му казвам да направим нещо в тази посока. Той взе една салфетка и надраска: „Тича влака из Европа, в купето вдама шопа...“. На другия ден бях готов с музика в модерния по това време рок ча-ча-ча стил с елементи на български фолклор. Предадохме песента на комисията на „Златният Орфей“. Харесаха я. Актьорът Коста Карагеоргиев я изпълни в Сълнчев бряг и спечелихме първа награда. На второ място остана „Лунната соната“ на Ангел Заберски и Лили Иванова. Няма съмнение, че тяхната песен беше по-добра. Лили се чупеше, не ме поздравяваше. Ангел Заберски пусна слуха, че съм имал предвид под „вдамата шопа“ Тодор Живков и Георги Трайков. От ЦК спряха песента. Свалиха я от филма за фестивала и плочата с наградените песни. През 1968 г. спечелих анонимен конкурс с Първа симфония в Италия, песента ми „Алеята на влюбените“ с Мария Нейкова беше отличена на фестивал в Гърция, в Соном с Паша Христова и „Спри време“ също бяхме харесани. Okaza се, че 1968-а е моята година.

Александър Йосифов

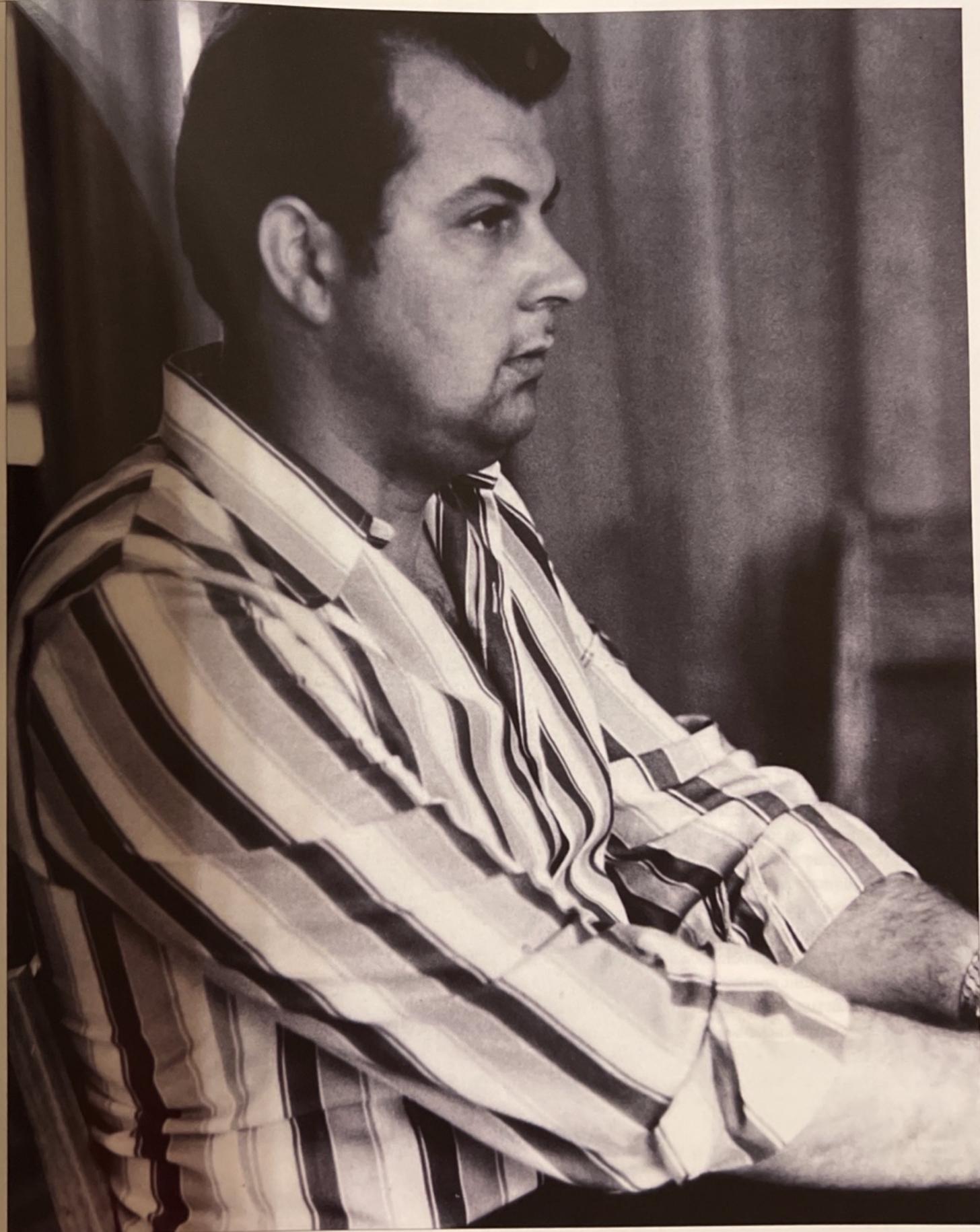

Работа в студиото

Тогава се срещнах с Крум Василев от ЦК на БКП. Той ме попута къде работя, какви са наблюденията ми върху естрадната музика и как според мен тя трябва да се развива у нас. Бях категоричен, че трябва да се вземе най-доброто от западноевропейската традиция и да се внесе нещо българско. Той ме прати в „Балкантон“ при директора Кирил Ковачев, за да ме назначи за отговорен редактор. Запознах се с Йосиф Цанков, който тогава беше шеф на забавната музика. В „Балкантон“ се надигна недоволство срещу Кирил Ковачев. Една от причините беше, че той не пускаше естрада. Времената се промениха и хората от ЦК надушиха и искаха тази промяна. По това време Павел Матев беше

министр на културата. И тогава Богомил Стършенов, директор Дирекция „Българска музика“ в ЦК ми повика и ми каза: „Освобождаваме Ковачев. Ти поемаш „Балкантон“. Годината беше 1968-а, а аз бях на 29. Въпреки ограниченията произвеждах минимум 300 заглавия на година. За производството на плочите разполагахме само с 80 kg качествен материал от Италия, а останалото си беше чешки боклук. Печатахме пликовете навестникарска хартия и нямахме достатъчно купии за площи. По това време Лили и Емил правеха нечувани за страната тиражи, правеха милиони левове, а получаваха по 2000 лева на албум. Емил беше истинско чудо, аристократ и французин по душа. Той и Лили бяха извън класациите.

Лили започна кариерата си с маниер на пение като Puma Павоне. Прекрасният музикант Иван Пеев ѝ посочи правилния път - българския репертоар, който я изгради като артист със свой почерк. Така се родиха песните „Ти сън ли си“ на Тончо Руслев, „Събота вечер“ на Йосиф Цанков и моята „Реквием“, които я утвърдиха като изключителна певица. Хърълих всички сили в записването на естрадна музика, защото тя ни хранеше. С парите от естрадата готирах другите жанрове - детски плащи, класическата музика, художественото слово. Започнахме да правим студио и във във меридиана в звукозаписната техника - супер стерео и квадро. В „Балкантон“ дърпнах инженери по звукозаписа

Александър Йосифов връчва награда по време на „Златният Орфей“

от Франция и Германия. Влязохме в първата петица по качество в Европа от запис до лента, но като изваше чешкият материал за винила и хартията за обложката, там работата ставаше зле. Али се сърдеше, че хартията е лоша. Отделях за нея и Емил по-добрата хартия, но тя не стигаше за тираж от 800 000 площи. За СССР пусках допълнителен тираж. В онези години преизпълняваме плановете. Всъщност аз записвах това, което хората искаха да слушат и да се бръкнат в джоба за 2,30 лева и да купят плочата. За голямо

постижение смятам създаването на ФСБ. Не беше лесно. В средата на 70-те години ЦК не харесваше групите. Периодично се спираха записи на „Шурците“ и „Сигнал“. Дразнеха се, че младежта танцуваха по-буйно на техните песни, усещаха нещо бунтарско при групите. Точно тогава аз реших „Балкантон“ да има група. Преди ФСБ имаше малък оркестър и с него записваше. Но това беше демоде. Първо записахме групата, след това шрайха, оркестъра и накрая певца...

За да не ме пинат за ФСБ, при-

бягнах до хитрост. Като изваше конгрес на партията, пусках площа с извадки от речта на Тодор Живков. Така тези, които се дразнеха от политиката ми в „Балкантон“, се позамиляха дали да ми сърпят уши. След 10 ноември „Балкантон“ остананичий. Разпиляха най-ценното - архива! Никой не продушира днес поп музика както преди у нас. Сега няма такова нещо. Всичко е в компютъра. Кои може да си позволят оркестър, цялостна продукция. На пулта играе майсторък. Чуй песни от 70-те! Уви, те нямат нишо общо със сегашните.“

„Помогнах на Тодор Колев да пуснат циганските му песни, защото от ЦК искаха да се изземе тиражът. Как се спират 120 000 бройки? Изългах в ЦК, че всичко е по магазините, и така този албум стигна до хората“